

pravu, katere težnje so nasprotne Poljakom. Poljski časopisi zatorej mislijo, da je najbolje, da se to zlo v korenini zatere. Da ni teh državnopravnih pomislikov, smo prepričani, da bi Poljaki v Šleziji podpirali Čehe, ker tukaj gre tudi za narodni obstanek mnogih njih rojakov. Za brambo svoje narodnosti so pa bili Poljaki vedno pripravljeni.

Onostran Litve Madjari baš v imenu svojega državnega prava zatirajo Slovake, Srbe, Rusine in Rumune. Vsega tega bi ne bilo, da se Slovani niso dali izvabiti na polzko državnopravno stališče od Madjarov in nekaterih čeških plemenitašev, ki so pri tem zasledovali vse druge koristi.

In državnopravna vprašanja nas Slovane vedno cepijo v veliko veselje Nemcem in Madjarom in slovanska vzajemnost je le lepa fraza. Razmere se tako dolgo ne izboljšajo, da se vsi Slovani postavimo na jedino pravo narodno in ustavno stališče. Glavno načelo vseh avstrijskih Slovanov bodi narodna enakopravnost, in če je treba kake preustroje države, naj se zgodi na narodni podlagi. Na to stališče so se postavili tirolski Italijani in kaže, da njih boj ne bode brez uspeha. In če se Slovenci postavimo na to stališče, pa tudi smemo biti prepričani, da polagoma kaj dosežemo. Pomisliti je tudi, da so češki Nemci precej zavzeti za podobno stališče. Razdelitev okrajev po narodnostih sloni na tem načelu. Mi le obžalujemo, da so Čehi se uprli temu nasvetu. Zahtevali naj bi bili, da se to načelo izvrši za vso Avstrijo. Če bi se bilo to zgodilo, bi bilo Slovanom le v korist. Hitro bi morda ne bilo šlo, ali to bi bilo prouzročilo novo preosnovo strank v Avstriji. Nemci bi se bili razcepili in njih sila bi bila uničena. Tako so pa Čehi ostali pri svojem državnem pravu in konec njih politike je, da na avstrijsko politično življenje nimajo skoro nobenega vpliva. Po našem mnenju se razmere za avstrijske Slovane poprej ne izboljšajo, da vsi avstrijski Slovani pridejo do prepričanja, da jih ne more rešiti nikako mrtvo državno pravo, temveč le živa slovanska zavest.

Pismo iz Amerike

Aleks. Toman.
(Konec.)

New York, meseca junija 1894.

Zavratkov, kakor nakopov in nasipov se ti „solelier-ji“ ne boje; v čudovito kratkem času znajo vse ovire odstraniti, akoravno se jim očita, da jih lenoba v prvi vrsti naganja k potovanju v Washington.

Ena teh armad plava na 120 plavih po Mississippiji in se imenuje „the naval force (mornarica) of the Commonwealth.“ Da se jih pri tej priložnosti veliko utopi, se ni čuditi „but such little things are of no account.“ (Take malenkosti ne štejejo.)

To čudno gibanje jednega dela amerik. ljudstva bo pa kmalu nekoliko nehalo in cela stvar bode kmalu pozabljena.

Veliko bolj resnega pomena so štrajki premogokopov, kateri se razprostirajo po celej deželi. Veliko milijonov škode se je do sedaj na imenji premogovniških društev storilo in veliko rudarjev in varuhov javnega miru je že žrtvalo svoje življenje v tem velikanskem protikapitalističnem borenju.

Štrajkarji so precej dobro oboroženi, v nekaterih krajih celo z topovi. Kakor se iz časnikov razvidi, so Slovaki jedro silnega upora proti oboroženim hlapcem kapitalistov. Zato so pa tudi Slovaki edini, kateri morejo s krvjo obilno plačati v teh štrajkih — za delavsko stvar. Ko bi to ljudstvo v svoji izvirni domovini razvijalo tako energijo v ohranitev in uspeh svoje narodnosti, potem bi se Madjarom pač hlače tresle.

Štrajkarjem je iz celega srca voščiti, da dosežejo zaželjeno povišanje plače, ker brezsrčno in kruto so jih začeli dreti „bossi.“

V interesu celega človeštva in omike bi bilo, da se bogataši enkrat začenjajo zavedati, da smo ljudje vsi bratje in da ima vsak pravico, ne le delati, ampak tudi od trdo zaslužene plače človeku dostojno živeti.

Gorje, če se prosto, delavsko ljudstvo svoje moči zave — anarhizem v vsej svoji krvavi in uničevalni strasti bo uničil ves sad telesnega in dušnega truda preteklih stoletij. Le bratska ljubezen in pravica drug proti drugemu more to odvrniti.

Amerikanske žene hočejo popolno volilno pravico — bodi si z lepo, bodi si z grdo. Gospe najboljših krogov so začele za to delovati. Amerikanec je ženskam nasproti ljubeznjiv in odpustljiv in mogoče je, da jih postavi na tisto državljansko stopinjo, na katerej sam stoji. Če se pa to zgodi, potem se bode njegovo obnašanje proti „ladies“ pač spremenilo — ker politikovanje je in ostane neprijetna stvar in kdor se ž njim peča prelahko se umaže. Pa naj bode izid v tej zadevi tak ali tak, slabejše kakor zdaj uradovanje javnih poslov ne more biti.

Vzlic slabih časov je med Slovenci v Zjedinj. državah živahno društveno gibanje in vedno se nova društva ustanavljajo. Potrebno je to gotovo, ker razstreseni smo po silnih širjavah Zjed. držav med ptujimi narodi, od katerih se po jeziku in mišljenji razločujemo. Novo osnovana „Kranjska Slov. Katoliška Jednota“ veže vsa pojedina slovenska društva v jedno in njen odbor je začel ta mesec poslovati.

Slovenci v Ameriki se imamo zahvaliti veleč. generalnemu vikarju V. Rev. Jos. F. Buhu, uredniku „Amerikanskega Slovenca“ v Tower, Minn, da je tako na našem narodno napredovalnem polju in zatorej naj ga vsegamogočni Bog ohrani še mnogo, mnogo let v slavo in korist našega milega naroda.

Politični pregled.

Urnava uradniških plač. V finančnem ministerstvu se posebna komisija pod predsedništvom sekcijskega načelnika Bittnerja bavi s povišanjem uradniških plač. Komisija se je stvari lotila z vso temeljitostjo.

Dunajski protisemitje mislijo pod vodstvom poslanca Schneiderja in dunajski demokratje pod vodstvom dr. Kronawetterja obiskati gališko razstavo. Namen tega potovanja je se bolj zbližati s Poljaki in če bo moč malo jih odvrniti od liberalcev, kar se bode pa težko posrečilo. Mi mislimo, da to nevarnost bode koalicija še prav lahko prenesla.

Ulični napisi. — V Stryi-ji, v Galiciji so se Rusini začeli poganjati za dvojezične ulične napise, ker so sedaj samo poljski. Dunajski „Vaterland“ pravi, da bi bilo najbolje, ko bi povsod, kjer ste dve različni narodnosti hoteli napraviti dvojezične napise. Mi se s tem popolnoma strinjamo in le pristavljamo, da bi se besedica „hoteli“ morala premeniti v „morali“. Da je vlada se toliko potrudila so dvojezični napise v Brnu, Celovci, Gorici itd., kakor dela proti češkim napisom v Pragi, in slovenskim v Ljubljani, bi že davno bilo rešeno to vprašanje.

Vašaty je že večkrat zahteval, da bi se tudi pred najvišjem sodiščem razpravljalo v češčini. Te dni je pa ta odločni zagovornik češkega jezika sam odgovoril na češki dopis okrajnega sodišča nemški. Ta dogodek se sedaj razpravlja obširno po čeških listih.

Shod mladočeških zaupnikov se v kratkem skliče, da se bodo posvetovali o popolnjenji mladočeškega programa z nekaterimi socijalnimi točkami, in pa o tem, kako bi se dalo napraviti popolno jedinstvo mej raznimi frakcijami Mladočehov. Mej zmernimi in radikalnimi Mladočehi se namreč kaže poslednji čin neki razpor

Upravno sodišče je zavrnilo pritožbo praškega mestnega sveta proti razveljavljenju sklepa praškega mestnega zastopa, da se deželnemu zboru pošlje prošnja za odpravo izjemnega stanja. Upravno sodišče je pritožbo zavrnilo, ker ni mestni svet kompetenten, se pritoževati, temveč mestni zbor. Praški mestni svet je namreč le nekak stalen odsek mestnega zbora.

Katoliško vseučilišče. Mestni zastop v Solnogradu, če tudi velja za liberalnega, vendar hoče po možnosti pospeševati osnovo katoliškega vseučilišča. Seveda tukaj tudi prideje gmotne koristi v pošte. Z vseučiliščem mesto veliko pridobi in izšolanje sinov bode postalo ceneje. Zaradi tega se ni čuditi, ako se tudi liberalci ogrejejo za ta zavod. Župan je pri svojem nastopu se izjavil jako simpatično o nameravani osnovi katoliške velike šole. Te dni je pa mestni odbornik Mayer predlagal, da naj mestni zastop proučuje, kako da bi se dala najbolje pospešiti osnova katoliškega vseučilišča. Ta predlog se je izročil odseku, da stvar prouči in stavi primerne predloge. Sedaj je toliko gotovo, da bode mestna občina storila za osnovo katoliškega vseučilišča, kolikor bode v njenih močeh

Avtonomija južne Tirolske. — Borba južnotirolskih Italijanov za samoupravo italijanskega dela dežele zanima tudi nas Slovence, ker so razmere Slovencev na Štajerskem in Koroškem jako podobne razmeram Italijanov na Tirolskem. Kakor se kaže, borba Italijanov ne bode brez vsega vspeha. Tako hočeta vlada in deželnozborska večina že privoliti, da se razdeli deželni odbor v nemški in italijanski oddelek. Če se pogajanja začno, se pa utegne Italijanom še kaj več dovoliti. Sicer bi pa že ta pridobitev bila jako velike vrednosti, ker ne bi dolgo ostalo pri njej. Kmalu bi se utegnili pokazati, da taka vravnava ne zadošča razmeram in deželni zbor bi bil prisiljen privoliti, da se razdeli ves deželni zastop, da se izogne razporom mej obema oddelkoma deželnega odbora. Tako polagoma Italijani dobe svoj deželni zbor. Kar dobe Italijani na Tirolskem, imajo pač pravico zahtevati tudi Slovenci na Štajerskem in Koroškem. Zaradi tega morajo naši slovenski politiki s paznim očesom zasledovati to borbo na Tirolskem, da potem uravnajo svoje postopanje. Slovenci tudi ne bomo mogli biti poprej zadovoljni, da se razdele nekateri uradi na Štajerskem in Koroškem in seveda tudi deželna zastopa.

Apponyi je te dni bil sklican shod volilcev. Ta shod je pa bil zaradi tega jako pomenljiv, ker se je izrekel, da njegova stranka opusti vsako borbo proti cerkvenim predlogam. To je pač Apponyi storil z lahkim srcem. On je dolgo in dolgo premišljeval, predno se je izrekel proti civilnemu zakonu. To je pa storil zaradi tega, ker se je nadejal, da se katoliško gibanje mogočneje razvije in njemu pomore na površje. Ko je pa spoznal, da na ta način ne postane ministerski predsednik, pa hoče popustiti borbo proti vladni cerkveni politiki. Na dalje je grof Apponyi se izrekel za skupno delovanje z drugimi opozicijonalc, ali z drugimi besedami prestopil k košutovcem. V Ogerski torej sta sedaj, rekli bi, prav za prav le dve stranki, vladna in košutovska, potem pa še nekaj divjakov. Pač odločilni krogi dobro poznajo Apponyija, in so ga zaradi tega popolnoma prezrli pri reševanju ministerske krize.

Nemčija. — Kakor znano, sklenil je svojedobno nemški državni zbor, da je razveljaviti zakon, po katerem se je prepovedalo jezuitom bivanje po Nemčiji. Te dni se je o tem posvetoval nemški zvezni svet in zavrgel načrt zakona, s ka-

terim se naj bi dopustil jezuitom povratek v Nemčijo. Na predlog bavarske vlade je pa svet sklenil, da se dovoli redemptoristom povrniti se v Nemčijo.

Italija. — Kakor v Franciji, predložil se je tudi v italijanski poslanski zbornici zakon, ki gre na to, da se z vso strogostjo postopa proti anarhistom. Ta načrt zakona, po katerem se bodo smelo sumljivim osebam odkazati gotovo domovanje, katerega ne bodo smeli zapustiti, sprejela je zbornica v namen podrobne razprave skoro ednoglasno. Z ozirom na to, da se bode ta zakon lahko vporabljal tudi proti drugim, sicer ne anarhistom, bi ta zakon veliko prikrajšal svobodo v Italiji. — Tudi na Angleškem in Španskem se posvetujejo, kako naj bi zatrli anarhizem.

Vatikan. — Vznemirjajoče vesti o zdravju sv. očeta papeža, ki se zadnji čas širijo po svetu, so popolnoma neosnovane. Najnovejša poročila vedo povedati, da je papež sprejel v avdijenci te dni apostolskega odposlanca egiptovskega, nadškofa Corbelli-ja, kateri je od avdijence prišel z začudenjem pripovedoval, kako krepak da je papež. Tudi se je papež še te dni sprehajal po vatikanskih vrtih.

Francija. — V poslanski zbornici predložila se je postava, vsled katere naj bi se poostrilo postopanje proti anarhistom. Po tej postavi bo moč anarhistično gibanje takoj v kalu zatreti in kdor se bode enkrat pregrešil anarhističnega zločina in bo obsojen, tega oblast ne bo več spustila izpred oči. — Z ozirom na to, da je Carnot umrl kot žrtva anarhistov in bil zato zaboden, ker je potrdil usmrtenje nekaterih anarhistov, ker se že zdaj žuga novemu predsedniku republike Casimir Perieru, da bo tudi pal kot anarhistična žrtev in da se ta nevarnost za predsednika zmanjša, misli se na to, da bi se predsedniku vzela oblast potrditve kazni oziroma pomiloščenja. Ni verjetno pa, da bi to prodrlo, ker je protivstavno in ne vedo, komu bi potem to oblast dali.

Bolgarija. Čedalje bolj gredo grehi Stambulova na dan. Grozovitosti, ki so se svojedobno pisale o njem, se pritrjujejo. Zanimiva je vest, kako je Stambulov pustil svojedobno nekega mladenčca mučiti, ker ni izdal neke zarote. Vtaknil ga je v ječo in mu ni dal nič jesti, potem ga je dal postaviti v sod mrzle vode in okrog njega je nastavljal nože, slednjič, ko mladenič le ničesar ni hotel izdati, ga je dal s petrolejem politi in zažgati. In nad vsemi temi groznimi čini se je neusmiljeni Stambulov osobno udeležil. Zatrjuje se tudi, da je bil Stambulov za časa svojega pašovanja velik nečistnik, nobena ženska, ki se mu je dopadla, ni bila gotova pred njim, bodisi potem zakonska žena ali nedolžna deklica. Oskrunil jih je mnogo. Svoje žepe polnil je Stambulov z državnim denarjem. Falsificiral je proračune. Tudi državni proračun za letošje leto je falsificiral. Stambulov pride še na zatožno klop. — Nova vlada je svojemu glasilu objavila program glede vnanje politike. V vsem se hoče nova vlada ravnati po politiki prejšnje vlade. Le za Turčijo ni vneta, da bi ž njo delala zvezo. V trocarski zvezi vidi porok za svetovni mir, ne kaže ji pa, da bi se te oklenila. Rusiji ne more zaupati. Bolgarija mora ostati nevtralna, čakati mora razvoja svetovne politike in ohraniti si svobodo odločitve. Taka majhna država je najboljši, da se ne vtika preveč v svetovno politiko, temveč skuša napram vsem večjim državam ostati vsem enako prijazna v svoji notranji upravi pa skrbeti za prospek gospodarstva.

Nekateri navodi za napravo šumečih pijač.

Esenco za apfelsinsko limonado napraviš, ako 1.5 g čistega apfelsinskega olja kapljaš na 1322 g sladkorja in to v možnarji dobro zdrobiš in premešaš, tako da se obe